SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 108. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 8, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 8-го ЧЕРВНЯ 1990 Ч. 108. РІК XCVII

В Києві відкривається Міжнародна школа україністів

Кеймбридж, Масс. (УНІГУ). — Міжнародна літня щорічна школа Україністів створена 1990 року в Києві, планується як вищий курс української мови, культури та історії, розрахований як на молодих фахівців, уже відомих своєю роботою в галузі україністики, так і на початківців, які розпочинають українознавчі студії. Слухачами школи можуть також стати славісти різного профілю — польоністи, болгаристи, русисти та інші, — що мають професійні зацікавлення в галузі україністики. Організована при Міжнародній Асоціації Україністів (МАУ), школа, як і асоціація, має міждисциплінарний характер, тому до праці в ній запрошується фахівців з інших дисциплін — істориків мистецтва, філософів, політологів, екологів тощо.

Слухачам школи пропонується комплекса програма наукових лекцій і практичних заняттяь з української мови, лекцій з історії України, історії української культури та літератури, зустрічі з відомими українськими письменниками, діячами культури, вченими, виступи та дискусії, знайомство з культурним життям Києва, екскурсії до видатних історичних центрів України, праці в бібліотеках та архівах. Передбачено, що в міру необхідності слухачі на лекціях та практичних зайняттях з мови ділитимуться на дві групи в залежності від рівня володіння українською мовою.

Далі плянується встановити тісні науково-адміністративні зв'язки Київської Школи Україністики з літньою школою україністики при УНІГУ та провадити спільну підготову учбових програм.

Фонди на місячне перебування на Україні запрошених фахівців повністю забезпечує українська сторона. Квитки на дорогу слід придбати за власний рахунок.

Цього року зайняття міжнародної літньої школи україністів будуть проводитись у Києві від 1-го до 26-го серпня. Бажаючі зможуть взяти участь у Першому конгресі Міжнародної Асоціації Україністів (Київ, 27-го серпня — 3-го вересня), міжнародній конференції про голод в Україні в 1932-33 роках (4 — 6-го вересня), Першому міжнародному традиційному фестивалі української поезії „Золотий гомін" (7-17-го вересня). Відповіді слід надсилати на адресу: USSR Україна, 252001 Київ, вул. Кірова, 4, Інститут Літератури ім. Т.Г. Шевченка АН Української РСР, Пахльовській Оксані (Міжнародна школа україністів).

Заплянували семінар в справах молоді

Ню Йорк. — Українська Спілка Професійних Учителів влаштовує в неділю, 10-го червня, о год. 1:30 по полудні семінар, присвячений молоді, який відбудеться тут в приміщенні Організації Українського Визвольного Фронту, 136 Друга авеню.

Учасники семінару розглядатимуть обмін українськими студентами між ЗСА і Україною, обмін середньошкільними студентами з Україною, створення координаційної секції співпраці з молоддю, інформації про найновіші досліди д-ра Джеймса Мейса про голод, про Чорнобиль тощо.

Семінар буде провадити д-р Юрій Солтис. Між учасниками буде Альберт Мацца, керівник програми Молоді дипломати при департаменті освіти і Ольга Коновалець, учителька народної школи і диригент шкільного хору, поінформує про систему навчання в Україні.

ЛЬВІВСЬКІ „КАРПАТИ" В ЧИКАҐО

Чикаго. — Тут у вівторок, 19-го червня, (а не в середу, як було подано в оголошенні), на стадіоні Гансон відбудеться товариська футбольна зустрі ФК „Карпати" зі Львова з змагунами УАСТ „Леви" (СК СУМА „Крила"). Початок змагань о год. 7:30 вечора.

В п'ятницю, 22-го червня, товариська футбольна зустріч відбудеться в Клівленді. Ґратимуть збірна стейту Огайо та ФК „Карпати" на стадіоні Клівлендського стейтового університету. Початок зустрічі о год. 7-ій вечора.

СОБОР УАПЦ ПРОГОЛОСИВ МИТРОПОЛИТА МСТИСЛАВА ПАТРІЯРХОМ

Київ. — Тут у приміщенні при соборі св. Софії 5-6-го червня відбувся Всеукраїнський Собор УАПЦ, який проголосив відновлення Української Автокефальної Православної Церкви, що незаконно була ліквідована 1930 року під час чергового спалаху сталінського терору, коли було вбито 32 єпископи та близько 10,000 священиків.

В Соборі взяли участь сім єпископів,540 священиків та вірні з усіх областей України.

Предстоятелем УАПЦ Собор обрав Блаженнішого Митрополита Мстислава, надаючи йому титул Патріярха. Місцеблюстителем Престолу обрано Митрополита Львівського і Галицького Іоана.

Учасники Собору УАПЦ звернулися до президента Михаїла Горбачова з телеграмою, у якій висловлюють надію, що президент СССР сприятиме повній регабілітації репресованих священиків УАПЦ, а також поверненню УАПЦеркві всіх храмів, будівель, монастирів, майна, які були відібрані сталінським режимом. Собор УАПЦ запевнив президента Михаїла Горбачова, що наставлятиме своїх вірних на працю для морального і культурного відродження батьківщини і піднесення її економічного та життєвого рівня.

Учасники Собору також звернулися до Помісного Собору РПЦ в Загорську, повідомивши про Собор УАПЦ і нагадавши, що в 1686 році Київська Митрополія була насильно приєднана до Московського Патріярхату, а тепер повертається на шлях незалежності. У зверненні сказано, що протягом 300 років Українську Церкву жорстоко русифікували. Єпископи і священики України були вивезені до Сибіру та в інші кінці Росії ,а російських направляли в Україну, де вони правили і досі правлять Служби Божі тільки російською мовою. Тому народ український потерпів великі втрати духовних і народних цінностей. Собор УАПЦ тепер намагається виправити становище і проголошує незмінно толерантне ставлення до всіх віровизнань, християнських конфесій та автокефальних церков і закликає до злагоди і любови.

Собор УАПЦ також надіслав телеграму Вселенському Патріярхові Дімітросові та всім патріярхам Автокефальних Православних Церков.

Патріярх Мстислав

Голодівка українського безробітного закінчилася перемогою

Москва. (НРУП, Сергій Каразій). — Тут в суботу, 30-го травня, перемогою закінчилася голодівка Віктора Архипенка, яку він проводив у Москві неподалік від Кремля, починаючи від 14-го травня.

Постійне зацікавлення голодуючим з боку громадськости, представників преси, як закордонних, так і совєтських, депутатів ВР СССР, врешті пряма загроза його життю, що виникла після більш, як двотижневого голодування, змусила звернути на нього увагу чиновників міністерства електроенергетики та електрифікації СССР, від яких і залежало вирішення справи Архипенка.

Міністерство пообіцяло створити комісію для її розгляду й запропонувало йому припинити голодівку й зачекати два місяці до завершення роботи комісії, на що Архипенко відповів рішучою відмовою.

Зрештою після втручання депутатів, публікації матеріялів про голодуючого в совєтській пресі, після телеграм на адресу Президента СССР, ВР СССР, ВР УССР, що надходили від громадян, небайдужих до його долі, від московського відділу Руху, демократичних організацій Москви, міністер енергетики підписав наказ про поновлення Архипенка на роботі та про розгляд усіх питань, пов'язаних з його незаконним звільненням у 1986 році..

З цією перемогою над тоталітарною адміністративною системою В. Архипенка привітали друзі, що підтримували його під час голодівки, а також депутат від України у ВР СССР Микола Куценко.

В. Архипенко повернувся додому, щоб приступити до праці. 17 діб, які він провів, ні на годину не покидаючи свого місця, без їжі, а декілька днів і без теплих речей, бо був пограбований невідомими особами (можливо випадково, а можливо для того, щоб змусити його припинити голодівку), закінчились перемогою.

Біда з такими прихильниками

Київ. — Київська „Радянська Україна" помістила у числі з 16-го травня листа В. Винниченка з Кривого Рогу, нібито прихильника Народного Руху України за Перебудову, під заголовком „Якщо ви справді за народ..."

„Прихильник" НРУП страшенно турбується, що громадсько-політичні процеси у Львівській, Івано-Франківській і Тернопільській областях пішли по негативному шляху, бо певні політичні сили забезпечили собі, як він пише, в „деяких містах і районах" (про області він не згадує, бо це завідважно) „більшість на виборах до місцевих Рад і почали відкрито здійснювати свої амбіційні наміри: посилюють спекуляцію на національних, регіональних почуттях людей та утверджують неповагу до конституції СССР і конституції УССР, до радянських законів".

Він далі каже, „що під святими гаслами відродження національної культури, свідомості та людської гідності українського народу ведеться розгнуздана націоналістична пропаганда. Братам і сестрам з цього регіону зухвало нав'язується сепаратистська ідея утворення 'галицької автономії')ма буть помішав, бо весь час говориться про суверенність і незалежність України) і все частіше та частіше звучать заклики до виходу України зі складу СССР".

Висповідавшись перед режимом зі своїх гріхів „прихильника", Винниченко звертається до лідерів НРУП, Української Республіканської Партії, Спілки Незалежної Української Молоді (СНУМ) „та інших політизованих угруповань", щоб вони „разом, послідовно, розсудливо, без амбіцій повернулися до історичної дійсности, бо демагоги і політикани всіх рангів закликають не до демократичного єднання в ім'я соціялістичної Вітчизни, в ім'я благополуччя всіх народів республіки, а до нової національної пропаганди. Винниченко, він сам, або ті, які допомагали йому зібрати до купи думки з „високої політики", каже, що „ми, українці, (не треба, очевидно узагальнювати, бо ж він сам говорить, що не всі поділяють його думку), прагнемо до політичної та економічної самостійности України в складі оновленої федерації народів СССР, бо тільки чесна високопродуктивна праця, а не гострі міжнародні конфлікти, політичний екстремізм, сепаратизм, грубе порушення соціялістичної законности і правопорядку, забезпечить розквіт Української Радянської Соціялістичної Республіки".

Можна тільки сказати, що дійсно біда з такими прихильниками Народного Руху України, які навіть не знають, що Україна втратила у „квітучому СССР" половину свого населення за 70 років панування комуно-московських окупантів.

У КИРГИЗІЇ ЗАГИНУЛО 40 ОСІБ

Москва. — Як повідомив голова Верховної Ради СССР Анатолій Лук'янов, кількість вбитих у результаті останніх сутичок у Киргизії досягла 40 осіб, а кількість поранених перевищує 200 осіб. За даними ТАСС, 21 з них — „співробітники правоохоронних органів".

А. Лук'янов виступив у середу, 6-го червня, на сесії Верховної Ради з повідомленням про події в Киргизії, де в понеділок увечорі почалися криваві сутички між тисячами киргизів і узбеків, що становлять приблизно третину населення міста Ош, яке знаходиться у самому центрі конфлікту. Як повідомляє ТАСС, у вівторок озброєні групи киргизів і узбеків атакували відділення міліції і районний штаб цивільної оборони в Оші. Міліції і внутрішнім військам довелося відкрити вогонь.

Лук'янов повідомив також, що на допомогу до своїх товаришів у район подій прибуло багато узбеків з Фергани. Міністерство оборони СССР, в свою чергу, перекидає підкріплення з Туркменії у Киргизію.

Сутички відбулися також у місті Узгіні, 60 км від Оша. Під час атаки на районне відділення міліції в Узгіні загинуло шість осіб, а 18 були поранені.

У киргизькій столиці Фрунзе на всякий випадок відкликаний футбольний матч з дружиною Узбекистану, а міліція перебуває в бойовій готовності.

Голова Верховної Ради Киргизії Абсамат Масалієв виступив у вівторок на місцевій телевізії і заявив, що уряд намагається врегулювати конфлікт між киргизами і узбеками, що виник із-за землі під будівництво житлових будинків.

В московській газеті пишуть про Л. Плюща

Москва. В газеті „Московские Новости" з 3-го червня надруковано репортаж Наталі Крамінової про зустріч у Києві з Леонідом Плющем, який протягом багатьох років карався у совєтській психіятричній тюрмі, а після виїзду за кордон був представником УГГ та УГС в Західній Европі. В газеті поміщено фотографію Л.Плюща, де він зображений на одній з вулиць Києва.

Як відомо, у квітні Леонід Плющ відвідав столицю України, ~~де був присутній~~ на з'їзді УГС та брав участь у створенні Української Республіканської Партії. Довгих 18 років, пише Крамінова, Л. Плющ не мав змоги відвідати Україну і свою матір, яка проживає в Києві. І ось тепер прибув на батьківщину, щоб разом з групою французького телебачення зняти фільм про Україну. Слово „жертва" у відношенні до себе він не прийняв, розповідає кореспондентка. „Де жертви там і герої, а ми не були героями. Йшлося про врятування від брехні як себе так і дітей", — пояснив Л. Плющ, якого 1976 року ледве живого дружина при допомозі світової громадськости зуміла вирвати з психіятричної лікарні і вивезти за кордон.

Л. Плющ зауважив, що в Західній Европі люди не помічають історії, як не помічають повітря, але в країнах Східньої Европи, в СССР і в Україні зокрема події розвиваються так бурхливо, як після вибуху. Це стимулює, але й цікавіше. Особливо його вразило, що недавні дисиденти і політичні в'язні совєтських тюрем входять до місцевих парляментів у республіках.

На запитання, які він помітив протиріччя у нинішній політичній ситуації на Україні, Плющ відповів: „Проблеми національного відродження хвилюють людей більше, ніж соціяльного". Поцікавилась кореспондентка, яку заслугу НРУП Плющ вважає головною, і на це гість відповів: „Відсутність антиросійських, антиєврейських та інших 'анти' настроїв".

Щодо майбутнього фільму про Україну, то Леонідові він бачиться у двох плянах — золота архітектура старовини, лагідна вдача народу, який зумів не озлобитись навіть після вікових страждань у неволі, та, на противагу цьому, брежнєвська епоха з її пам'ятниками, що символізують несмак, вульгарну помпезність і бездушність ще більше, ніж сталінські. А його французькі колеги були вражені тим, що символ „Мати-батьківщина", тобто жіноча фігура на березі Дніпра, становить різкий контраст поряд з двома жінками, які в той час саме замітали вулицю.

„ЯК НА ХОРТИЦІ ДУБ, НАД ГАДСОНОМ УНСОЮЗ"

Балтимор. — Прегарною алегорією про великого, старезного дуба на острові Хортиця, жолуді якого птахи розносять по всій Україні, змалював поет і письменник Микола Руденко суть і ролю Українського Народного Союзу, цього „українсько-американського дуба над Гадсоном", у своєму слові до біля 500 делегатів і гостей під час бенкету, що відбувся тут у рамках 32-ої Конвенції УНС в четвер увечорі, 31-го травня.

У своєму виступі М. Руденко спершу проаналізував деякі принципи з програми Української Республіканської Партії, донедавна Української Гельсінкської Спілки, Закордонне Представництво якої він очолює. У другій частині свого слова М. Руденко говорив про ролю УНСоюзу в житті української громади в діяспорі і про його постійне тяготіння до дорогої союзовим Україна. Він вкінці подякував УНСоюзові за те, що і його та його родину тепло прийняв Союз та побажав йому ще „довго і далеко розсівати свої жолуді" для добра всього українства.

Промовляє Микола Руденко (Фото: ред. М. Коломиєць)

Бенкет відкрили короткими словами головний предсідник д-р Іван О. Фліс і голова Конвенційного комітету Евген Іванців, а після відспівання американського, канадського і українського національних гимнів Марією Радь та учасниками під фортепіяновий акомпаньямент Уляни Паславської, архиєрейське благословення і слово довершив Митрополит УКЦеркви в ЗСА Стефан Сулик. Відтак провадження бенкету перебрав майстер церемоній д-р Мирон Куропась та представив гостей за потрійним почесним столом, серед них двох гостей з України: першого секретаря СПУ Юрія Сердюка і д-ра Михайла Лезинця, керівника бібліотеки ім. Стефаника і НТШ у Львові, який був на бенкеті в товаристві д-ра Ярослава Падоха, голови НТШ в ЗСА.

Серію привітів започаткував президент СКВУ мгр Юрій Шимко, який вперше був делегатом на Конвенції УНСоюзу і який подякував союзовцям за всеціллу і щедру підтримку всіх починів СКВУ. Відтак місцевий кінематограф Ігор Лесик (який фільмував цілу Конвенцію) представив молодого кінематографа з України Олеся Юнчака, який звернувся до присутніх за допомогою у його праці над

(Закінчення на стор. 3)

ВИСТАВКА КАРТИН С. МИРОШНИЧЕНКО

Ню Йорк. — ОМУА влаштовує виставку картин Стефанії Мирошниченко у своїй Галерії, 136 Друга аве. Відкриття виставки відбудеться в неділю, 10-го червня, о год. 1-ій по полудні. Виставка буде відкрита від год. 6-ої до 8-ої вечора кожного дня,а в суботи та неділі від год. 1-ої по полудні до 8-ої вечора та триватиме до 17-го червня.

СОЛІСТИ З УКРАЇНИ У ФІЛЯДЕЛФІЇ

Філядельфія. — Тут в суботу, 9-го червня, в залі університетського театру, 20-та вул. Олні аве., відбудеться концерт солістів Київської опери ім. Тараса Шевченка. Початок концерту о год. 6-ій вечора.

У СВІТІ

У ВАШІНҐТОНІ ПОКИЩО не дійшло до конфлікту між Білим Домом і Конґресом з приводу підписання торговельного акорду на вершинній конференції, бо у Москві совєтський парлямент справу закону про необмеженість еміграції відложив до осені. Встановлення саме цього закону є передумовою до поширення торговельних стосунків з Москвою. Тому речник Білого Дому заявив, що президент Джордж Буш тепер не буде подавати цієї угоди, яку минулої п'ятниці підписав разом з президентом Міхаїлом Ґорачовим на затвердження до Сенату, але передасть її аж у вересні сподіваючись, що до цього часу Верховна Рада СССР прийме такий закон. Хоча совєтські чиновники говорять, що це рішення може бути змінене кожної хвилини, але цього питання не включено до порядку денного теперішньої сесії, що кінчається 14-го червня. Наступна сесія починається аж у вересні, тому цим зволіканням дуже задоволені дорадники президента Буша, бо це дає їм можливість здобути більшу підтримку для згаданої торговельної угоди.

ВПРОДОВЖ РОКІВ ВИБОРЦІ та опозиційні партії підозрівали, що гроші мехіканського уряду постійно вживалося на виборчу пропаґанду правлячої Основної рев волюційної партії. Тепер виглядає, що вперше є докази нелеґальних зловживань державних грошей. Виявляється, що понад 10 міл. дол. були спрямовані на покриття коштів кампанії кандидата правлячої партії на пост губернатора минулого року в провінції Бага Каліфорнія Норте. У зв'язку з цією справою заарештовано кількох високопоставлених урядовців попередньої адміністрації, але офіційні чинники теперішнього уряду твердять, що багато документів і офіційних записів пропало тому треба багато часу, щоб цю справу докладно розглянути.

ВЕРХОВНИЙ СУД ЧІЛЄ відкинув прохання про відновлення вгляду у справу вбивства колишнього чілійського дипломата у Вашінґтоні 1976 року. Суд виніс рішення, що не має юрисдикції назначувати спеціяльного суддю для перевірки вбивства консула Орлянда Летелієра. Поновного розгляду цієї справи домагалася родина вбитого, твердячи, що його вбито з наказу колишнього правителя Чілє генерала Авґуста Піночета. Орлядно Летелієр, це політично впливовий колишній чілійський амбасадор до ЗСА, що його разом з американським приятелем Роні Моффіттом вбито у Вашінґтоні 21-го вересня 1976 року бомбою в авті.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ З великою резервою поставився до натяків закордонної преси про можливостсі скорого нав'язання дипломатичних стосунків з Південною Кореєю, що виникли після зустрічі у Сан Франсіско президента Міхаїла Ґорбачова з президентом Південної Кореї Рог Тай Ву. Совєтська преса в загальному тільки потвердила попередньо сказані слова М. Ґорбачова, що покращання всяких зв'зяків між обидвома країнами буде іти своїм нормальним шляхом і дуже багато буде залежати від поліпшення взаємовідносин між Північною та Південною Кореями та взагалі загального політичного відпруження в цій частині світу.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР КАНАДИ Браєн Малруні та прем'єри 10-ти канадських провінцій не допустили до цілковитого зірвання конституційних переговорів, де висунено справу будучности провінції Квебек в рамках канадської конфедерації. Йдеться про настоювання двох провінцій, Манітоби та Нюфоундленду, що домагаються зміни конституційного договору з 1987 року між Оттавою та 10-ма провінціями Канади, яким Квебекові надано окремі права. Ці дві провінції домагаються зменшення цих прав для Квебеку, проти чого виступає Квебек. Справу одначе треба в скорому часі узгіднити, бо в іншому випадку цей конституційний договір втратить свою законність.

В АМЕРИЦІ

ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКИЙ КАНЦЛЕР Гельмут Коль прибув до ЗСА з візитою, під час якої він зустрінеться з президентом Джорджем Бушем, щоб обговорити питання майбутнього об'єднання Німеччини та приналежність її до НАТО. Як відомо, процес об'єднання гальмується Совєтським Союзом, який не дає згоди на приналежність об'єднаної Німеччини до НАТО. Це питання було одним з найголовніших під час недавньої зустрічі на вершинах. Президентові Дж. Бушеві не вдалось переконати Міхаїла Ґорбачова в доцільности участи Німеччини в НАТО з ціллю закріплення стабільности в Европі. Відразу після візити Г. Коля в понеділок, 11-го червня, до Вашінґтону приїде східньонімецький прем'єр міністер Лотар Де Мазьєр.

ЛІКАР ДЖЕК КЕВОРКЯН створив спеціяльний доживльний прилад, за допомогою якого тяжко хворі можуть з власної волі покінчити життя самогубством. Восени минулого року він оприлюднив свій винахід, але, звичайно, натрапив на гостру критику. І ось в понеділок, 3-го червня, його прилад був вперше застосований за просьбою Джанет Еткінс, яка страждала від хвороби Альцгаймера та вирішила скінчити життя самогубством. Лікар Дж. Кеворкян з передмістя Дітройту у своєму телефонічному інтерв'ю сказав, що він свідомий того, що йому загрожує ув'язнення, але він намагається переконати медичний та юридичний світ у тому, що відповідальність лікаря полягає не лише у лікуванні безнадійно хворих, але й в асистуванні цим хворим при смерті. Покищо ані лікарська етика, ані моральні, християнські та гуманні принципи сучасного суспільства не погоджуються з такими твердженнями.

ЕКОНОМІЧНІ ЕКСПЕРТИ прирівнюють наростаючий крах щадничо-позичкових інституцій до депресії 30-их років у ЗСА. Фінансова катастрофа, яка наростала десятиліттями та яку можна було вчасно запобігти, коштуватиме 500 біл.дол., що відіб'ється на кишені американських платників податків, приблизно по 5,000 дол. на кожну родину. Експерти впевнені, що якби влада не ігнорувала попередження, а вжила заходів хоча б 6-7 років тому, втрати щадничо-позичкової індустрії країни досягли б лише 25 біл. дол.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to Svoboda
Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Економіка під плебісцитом

Відколи існує запис історичних подій, ще від біблійних часів не було такого, що придумав тепер із своїми дорадниками Міхаїл Ґорбачов. Йому правильно дорікали, що він надмірно зволікає із своєю перебудовою, яка має оздоровити хвору совєтську економіку. Як уже була про це вістка у „Свободі", два головні дорадники Ґорбачова у справах економіки проголосили на пресовій конференції, що уряд СССР піддасть під всенародний референдум плян (у найзагальніших зарисах) переходу контрольованої дотепер економіки на систему вільного ринку. Мають піддати під референдум — згоду або не згоду — невідхильну у такому переході з контрольованої на вільну систему звишку цін і безробіття. За інформацією „Ню Йорк Таймсу" з 24-го травня ц.р. сам отой совєтський економіст Юрій Масников, що займає високе становище в уряді, не виключає, що вислід референдуму буде неґативний і він уважає, що в такому випадку повинен податися до димісії прем'єр Ніколай Рижков. Виринає запит: як діяв би наступник Рижкова і як повівся б відповідальний за весь стан у СССР Міхаїл Ґорбачов?!

Це взагалі якась несамовити історія. Застосуймо її до західнього світу. У Західній Европі чи у Північній Америці з їхніми високими життєвими стандартами немає проблеми харчів, предметів першої потреби та всіх найбільш прецизних і штудерних виробів велетенського промислу. „Сумпермаркети" і так звані департаментові крамниці пропонують покупцеві все чого собі душа запрагне. Але й у країнах Західньої Европи та особливо в Америці існує проблема щорічного зрівноважування державного бюджету, проблема торговельного балянсу й державного бюджетового дефіциту. Чи можна собі уявити, щоб в Америці Президент і Конґрес піддавали під всенародний референдум проєкт підвищення посереднього податку — на алькоголь, газоліну і цигарки. Британський прем'єр Марґарет Тачер втратила дещо на популярності, коли її уряд підвищив податки, — невже вона повинна була спершу запитати англійських громадян, чи вони погоджуються на такий плян, продиктований бюджетовою конечністю?! Чи можна собі уявити, щоб будь-який стейтовий губернатор в Америці запитував спершу громадян стейту, яка їх думка про проєктовані податки? Міхаїл Ґорбачов створив диковинний „парлямент" Ради народних депутатів із-поверх 2,000-ми членами, а опісля казав побільшити йому права і привілеї президента. Виходить, що того парляменту і президентських прав замало, щоб вести господарські реформи. Адже економіку занапастив комунізм. Тепер чуємо, що перебудова Ґорбачова плянує увести систему вільного ринку з приватною власністю, ініціятивою і суперництвом. Але ж ані він, Ґорбачов, ані тим паче Ніколай Рижков ще не відпекалися марксизму.

Існує тільки одне пояснення цієї диковинної постанови про всенародний референдум у справі економіки: опинившись у страшенно трудній ситуації — з економічною кризою, опозицією всередині власної партії, з натиском від військової ґенераліції та з загрозою від національних рухів і від робітничих страйків — Ґорбачов наслідує потопельника, що хапається за бритву, як останню можливість рятунку. Відклик до волі народу — звучить приманливо. Не можна виключити, що сам факт розписання такого плебісциту сподобається широким масам імперії і вони голосуватимуть „за". Це піднесло б авторитет Ґорбачова і дозволило йому переводити непопулярні і безпосередньо болючі для людей реформи. Коли ж референдум вийде некорисно, то Ґорбачов завжди може скинути вину на Рижкова і завжди може злегковажити собі вислід референдуму, покликаючись на інтерес країни і власні верховні права.

В обмірковуванні економічної кризи в СССР не можна забути, що марксизм зруйнував не тільки хліборобську й промислову продукцію, але й знищив душі людські. Марксизм перетворив вільних людей у невольників і декретами не можна перетворити невольничі душі у породу людей вольних. Лінивство, халатність, розгульність, налогове пиятство, хабарництво. Внаслідок колективізації не стало сільського господарства і хліборобів, які люблять землю. Не стало фабричних робітників, які працювали б не тільки тому, що мусять. Для зміни людської психіки треба довшого часу, ак його визначують рецепти економістів. І тому всі знавці відносин у СССР ставляться скептично до всіх реформ перебудови, так само, як скептично ставляться до майбутнього самого Ґорбачова.

Ольга Кузьмович

ПЕРША В ІСТОРІЇ УНСОЮЗУ

У сьогоднішніх часах рівноправність жінок — це перестаріле поняття, про яке навіть вже не треба говорити. Просто важко собі уявити, що не так дуже давно треба було боротися про неї нам, жінкам, у всіх ділянках життя, а там де жінки здобували права — це викликало подив і признання.

Саме таким признанням втішався наш Український Народний Союз уже від початку свого існування у минулому сторіччі, де відразу жінки зі своїми сестрицтвами станули поруч братств — відділів УНС, як рівний з рівним. Але найбільше значення для жінок мала 10-та Конвенція УНС у 1908 році, коли вперше обрано на заступницю головного предсідника жінку — Марію Черемшак. Уже 10 років пізніше на XVI Конвенції обрано і до Головного Уряду дві жінки Анну Дерунду та Меланію Кравчишин і від того часу завжди у проводі союзової родини стояли жінки та мали голос в усіх рішеннях, так у справах УНСоюзу, як і громадських.

Воно і притаманне для української жінки, яка споконвіку цікавилася не лише родиною, але й громадою та була і є цією, що постійно дбає про виховування нових повноцінних українських членів спільноти, а рівночасно мудро і з великим патріотизмом впливає на ціле українське життя. У цій ролі ми бачимо цілий час жінок в Українському Народному Союзі на постах заступників головного предсідника, на постах головних радних чи в Екзекутиві.

Але ще ніколи значення і роля жінки не були так сильні в УНСоюзі, як саме сьогодні і ми, жінки, які маємо щастя працювати в цій інституції незвичайно з цього радіємо. Оце вперше на 32-ій Конвенції, яка саме закінчилася 1-го червня, обрано Уляну Дячук, довголітнього касира УНС, на пост головного предсідника, а велика кількість голосів, що їх вона здобула у передвиборах і виборах доказує, що делеґати 32-ої Конвенції не мали найменших сумнівів, що саме вона поведе УНСоюз правильним шляхом таким, яким він досі ішов, як найбільша і найстарша українська організація у вільному світі.

Наша радість тим більша, що вже від довшого часу жінки численно займають усі клітини проводу УНС. Ледве чи усім читачам відомо, що в редакції „Свободи" працює п'ять жінок, в редакції „Українського Тижневика" усі три редакторки — це молоді жінки, в адміністрації працює шість жінок і один чоловік, а в друкарні на комп'ютерах-шість. Подібно представляється число працівників в бюрах Екзекутиви, де працює „лише" 19 жінок. Отже коли зрахувати їх усіх — то бачимо, що вони є ці, які своєю працею охоплюють всі відповідальні ділянки у проводі УНС. Не бракувало жінок у Головному Уряді до 32-ої Конвенції і серед почесних членів, яких було всіх аж дев'ять — і там мали вони часто рішаючий голос у постановах, важливих не лише для забезпечених в УНС осіб, але й для цілої громади, в якій УНС відограє важливу ролю при усіх загальногромадських акціях, зокрема, коли це торкається допомоги Україні.

Виразником сили жіночих голосів на Конвенції УНС був тепер жіночий кокус, на якому, — як інформують — було 68 присутніх. Чи мали вони вплив на вибір своєї представниці на головного предсідника? Ми певні, що так, бо їхнє зацікавлення та активна участь у Конвенції дали ще раз доказ, що українська жінка є як рівна з рівним із своїми товаришами на кожному громадському зібранні.

Цей факт стверджуємо постійно також у інших українських організаціях, які не є суто лиш жіночими — не одну із них провадять жінки з повним успіхом та діловістю, якої часом бракує чоловікам. Вони також виказуються знаменитими професіоналами у різних ділянках і здобувають високі місця в американському професійному житті.

Але хоч як уже перестаріли поняття боротьби за рівноправність, то все ж таки вістка про вибір Уляни Дячук блискавкою розійшлася по цілій українській громаді, зокрема серед жінок, і всі вони щиро радіють ще одним поважним успіхом української жінки, та всі вони бажають їй вести Український Народний Союз до славного 100-річчя цієї організації, яка стояла завжди, а в сьогоднішню пору зокрема, на службі допомоги Україні!

КУТОК БРАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТИ

У День Батька на Союзівці виступить хор хлопців з Огайо

У суботу, ввечері, 16-го червня ц.р., на Союзівці виступить з концертом відомий хлоп'ячий хор із Парми, Огайо, започаткувавши святкування Дня Батька.

• •
•

Хор цей заснував 1974 р. Олександер Мусійчук, створюючи співочу одиницю на професійному рівні, що акомпаньює хорам дорослих співаків і оркестрам. Своїми виступами цей хор здобув собі велику популярність і славу в Америці та Европі. Хор хлопців з Огайо складається із двох одиниць — подорожуючий хор: „Концерт Турінґ Кваєр", який виїздить на крайові і міжнародні турне і шкільний хор: „Кадет Трейнінґ Кваєр". У 1982 році співав він у Вашінгтоні, взявши участь у церемоніялі засвічення ялинки, виступав у 50-ліття ювілейного фестивалю в пошану Баха в Кеннеді Центрі. У 1982-83 році члени подорожуючого хору співали у фільмі „Кристмес сторі" („Різдвяне оповідання"). У 1987 році цей хор відбув 10-те концертове турне по СССР і Польщі, де їх з ентузіязмом оплескувала публіка. У 1987-88 роках подорожуючий хор був єдиною із неканадських груп, що виступала на Світовій економічній конференції на вершинах під ратушем в Торонто. У 1989 році цей хор концертував по Україні, на виступи якого випродано було квитки, і запрошено хористів в 1991 році знову там виступити.

З уваги на це, що члени цього хору досконало вишколені — їх запрошують для сольових партій головних музичних виступів. Один із членів цього хору співав сольову партію у „Реквієм" Ендру Ллойд Веббера, в залі Карнеґі Голл в Ню Йорку. 16 членів цього хору співали у „Мідсаммер Найтс Дрім" з початком сезону в Оперній залі Ґлімерґлес у Великобританії. За цей свій виступ хор здобув признання „найкращого хору" в літній опері. Клівлендська оркестра теж часто анґажувала солістів із цього хору, щоб вони співали в Бернштайна „Чічестер Псальмах" і „Реквієм" Веббера: у 1988-89 роках у Музичному Центрі Блассом. За хористами впоминаються і оркестри із Піттсбурґу та Синсинаті, які пошукують вишколених співаків.

Сьогодні в хорі є п'ять хористів українського походження. Вони теж поїдуть з хором на турне по Україні в 1991 році.

• •
•

Мистецька програма продовжуватиметься із суботи на неділю по полудні 17-го червня. У недільній програмі виступлять танцювальний і народний ансамбль „Казка" і з Патсвіллу, Пенсильванія, та жіночий хор „Думка" з Ню Йорку.

Заохочується Відділи, членів УНСоюзу і гостей організувати дводенні автобусові прогульки на День Батька. Кімнати на Союзівці проситься замовляти, телефонуючи на таке число: 1 (914) 626-5641.

Андрій Воробець
координатор

Микола Мушинка

НАЙНОВІШІ ВІСТІ З ПРЯШІВЩИНИ

II.

27-го квітня у Пряшівському філософському факультері університету ім. Шафарика проходив перший конкурс на вільні місця викладачів. На катедру української мови та літератури в рамках конкурсу було прийнято двох членів, звільнених з цієї ж катедри у 1971 році: доцента Юрія Бачу і мене многогрішного. Головою конкурсної комісії був д-р Микола Неврлий з Братислави, а її членами найвищі представники академічної ради факультету та заступник студентів.

Колектив драми Українського національного театру у Пряшеві 1-го травня виїхав на свої перші в 44-річній історії ґастролі в Галичину. 2-го травня за повідомленням Василя Петрушинського, який щойно повернувся із Львова, пряшівчани виступили у переповненому Львівському українському академічному театрі ім. Заньковецької з п'єсою на мотиви життя творчости Т.Г. Шевченка „І мертвим, і живим, і ненародженим". У наступні дні вони повторили цю п'єсу ще три рази і тричі виступили з п'єсою Івана Кешелі „Чардаш гори Меланії".

Вимоглива львівська публіка прийняла виступи пряшівського театру з великим захопленням. Письменник Роман Лубківський після першого виступу пряшівчан заявив: „В душі бренить жаль, чому цей театр не приїхав до Львова раніше, чому наш тоталітарний режим такий жорстокий, що відвертав нас від культурних явищ, поставивши залізну завісу між нами. Інсценізація Т.Г. Шевченка в постановці пряшівського українського театру звучить для нас як щось святе, наближаючи нам творчість Великого Кобзаря з іншого кута зору".

Директор Львівського театру ім. Заньковецької Володимир Висоцький його слова доповнив: „Той перший виступ Українського національного театру в центрі Західньої України став першим мостом єдання з нашими кровними братами за Карпатами, мостом між Львовом і Пряшевом".

Цими днями пряшівчани виступають у Тернополі.

Наступного місяця до Пряшева завітає творча група Львівського естрадного театру „Не журись" з програмою „Від вуха до вуха", а від 1-го до 7-го жовтня Пряшівщина привітає в себе Львівський театр ім. Заньковецької з виставами „Маруся Чурай" та вертепом „Радуйся земле!".

На прикінці минулого місяця при уряді Словацької республіки було створено дорадчий орган — Раду для національностей, очолювану головою уряду Мартином Чичем. Членами Ради є і шестеро українців: Іван Бача, Милан Бобак, Василь Дацей, Федір Ковач, Микола Мушинка та Михайло Штефанцо. Перше засідання Ради уряду Словаччини для національностей має відбутися в середині травня.

Цими днями в Чехо-Словаччині проходять вступні екзамени у гімназії та фаховій школі. В пряшівську Українську гімназію ім. Т. Г. Шевченка, в українські кляси деяких словацьких гімназій та українські кляси середніх фахових шкіл Східньої Словаччини — економічних, промислових, медичної, сільськогосподарської, педагогічної та готельної — було прийнято понад 400 випускників із українських основних шкіл та шкіл з вивченням української мови. Це наочне спростування загальнопоширеної думки, що „з українською школою нікуди не підеш", яку в сучасності так настирливо поширюють деякі словацькі шовіністи та домашні яничари.

У Празі напередодні Дня Перемоги видано чеською мовою спогади закарпатоукраїнського генерала Михайла Лляльки на Другу світову війну „Недоглядні дороги". Перший примірник своєї книжки генерал Ляльмо подарував президентові Чехо-Словаччини Вацлавові Гавелові, „як пам'ять на закарпатських хлопців, що поруч з чехами і словаками пройшли шлях від Бузулуку до Праги".

Небуденним способом відзначили день перемоги над фашизмом громадяни українського містечка Свидника та широкої околиці, де відбувалися найбільші бої за визволення Чехо-Словаччини. Тут на недалекому Дуклянському перевалі у 1944-45 роках загинуло, було поранено або потрапило в полон біля 80,000 совєтських солдатів і біля 3,000 солдатів Чехо-Словацького корпусу генерала Свободи.

Раніше день перемоги тут святкували військовими нарадами з гучними промовами тощо. Цього року 8-го травня на військових цвинтарях у Свиднику та на Дуклянському перевалі, при участі тисячів громадян, відправив Службу Божу з Панахидою єпископ Пряшівської Православної єпархії о. Николай разом з кількома священиками.

9-го травня на цих же місцях відправили Службу Божу з Панахидою єпископ Пряшівської греко-католицької епархії о. Гірка та римокатолицький єпископ із Кошиць о. Такач.

Вісті з Оттави

Коротке перебування в Оттаві проф. Сергія Білоконя дало нагоду місцевим українцям почути його цікаву доповідь про відродження історичних дослідів в Україні після довгого періоду переслідувань і застою в ділянці історичних наук. Проф. Білокінь, відомий джерелознавець, бібліограф історик, мистецтвознавець і літературознавець, досліджував деякі матеріяли в архівній колекції покійного Євгена Бачинського, яка знаходиться в Карлтонському університеті. Проф. Богдан Боцюрків представив гостя з України і розказав про його не завжди легкий шлях наукової діяльности. Проф. Білокінь сподівається в майбутньому ще раз відвідати Оттаву, в якій, крім архівів Бачинського, знаходяться колекції і документи Андрія Жука, Михайла Єремієва, Дмитра Донцова, Володимира Кисілевського, Юрія Стефаника та інших.

Зустріч з громадою і доповідь відбулися 15-го травня в приміщенні семінарії української католицької церкви.

• •
•

В п'ятницю, 25-го травня, професійна футбольна дружина з Дніпропетровського „Дніпро" ґрала на оттавському стадіоні з місцевою професійною дружиною „Інтрепід". Вже місяць тому організатори цього міжнародного матчу влаштували пресову конференцію, на яку, крім преси, запросили також представників української громади в Оттаві. На цій конференції організатори звернулись до місцевих українців з проханням допомогти їм пропаґувати цей матч. Організатори обіцяли віддати (через Канадський Червоний Хрест) частину приходу з цього

(Продовження на ст. 3)

Д-р Пилип Демус

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО

I.

(Його початки та діяльність до Першої світової війни).

Від весни народів у Центральній і Західній Европі та скасування панщини потрібно було аж півстоліття до часу, коли у Східній Галичині зачало формуватися організаційне життя різних професій, а між ними й українських лікарів. Явище, яке виникло з великим запізненням на професійно-громадську арену, тоді коли народи Заходу вже давно розгорнули широку діяльність у різних галузях: політичній, суспільно-культурній, професійній та церковно-релігійній.

Українці почали щойно будитися з довгого летаргічного сну. Таких летаргічних періодів мала Україна кілька протягом своєї історії.

1948 рік приніс волю багатьом народам, але не українському. Бувши під тягарем панщини, українець зазнав тільки побої, тяжку працю, безпросвітність і був бідний-бідний до наготи. Кажучи за Франком, український народ був як „той паралітик на роздоріжжі", якому судилося бути багато років тяглом у панських повозах бистроїздих. Це була селянська робоча маса, без інтеліґентного проводу, без суспільної опіки, без охорони здоров'я, а єдиною розрадою для нього була пляшка... Алькоголізм став загальним явищем Галичини, а за цим тяглися ланцюгом усі його наслідки: родинні, злидні, втрата майна, психози різного ґатунку, туберкульоза й статеві недуги.

У Бориславських оповіданнях Іван Франко наводить один вимовний факт: чоловік розпився, а жінка в розпуці, щоб рятувати останній кусень поля, попарила окропом йому ноги. Це прикувало чоловіка до ліжка, не мав за що пити й таким чином врятував своє останнє майно.

Найбільше терпіли матері й діти. Одна жінка йшла пішки до шпиталю в болях і впала на порозі, залита кров'ю. Це був розрив матиці. Немає статистики дитячих смертностей та смертности матерів при пологі. Смертність в обох випадках була висока.

Уся адміністрація нашої Галичини була в польських руках. На віденському дворі польські барони мали впливи, які сягали до кожного провінційного міста наших земель. Серед таких обставин українець не знаходив свого належного права в австрійських бюрах на своїй рідній землі. Галичина була в тих часах об'єктом подвійного державно-адміністративного гноблення. Це був рідкісний державно-суспільний курйоз і полягав у тому, що політично галицька територія була під окупацією Австрії, а адміністративно вповні залежна від польського урядовця. Така ситуація витворювала подвійну залежність Галичини та створювала дуже прикру атмосферу серед українських суспільних верств.

Галицькому українцеві потрібна була просвіта, яка єдина могла витягнути його з багна темноти. Просвіта мала бути для Галичини інструментом економічного оздоровлення, піднесенням гігієнічного стандарту та рятунком для матерів і їхніх дітей. Одначе серед — так здавалося — сірої забутої людської маси таки жевріла іскра глибинної української душі. Потрібно було тільки збудника, щоб її воскресити до спалаху повного життя.

Такі, й тим подібні обставини заставили українського лікаря боротися не тільки проти природних недуг, але й поборювати темноту. Тут не було іншої альтернативи, і це мало служити за смолоскип у його професійній праці. Українські лікарі, що стояли в безпосередньому відношенні до найбільше покривдженої нашої суспільности — робітників і селян — були свідомі ваги своєї праці, чи то зі сторони чисто професійної чи суспільної. 1897 року було в Східній Галичині 150 лікарів-українців, а між ними перша жінка-лікарка на всю Галичину д-р Софія Окуневська-Морачевська. Близько 50 лікарів з того були москвофільської орієнтації, які вживали терміну „руський". Сам термін „руський" не завжди покривався з поняттям „москвофіл", але ми мусимо цю нашу аномалію брати до уваги, бо вона відограла неґативну ролю в нашому житті. Перед організованою працею українських лікарів Східньої Галичини зустрічаємо перші ластівки наукової праці при Науковому товаристві ім. Шевченка у Львові. Того самого року, 12 років перед заснуванням Українського Лікарського Товариства, створено математично-природничу секцію при НТШ. Це була доба бактеріологічних, серелогічних та імунологічних здобутків. До цієї секції почали надсилати свої матеріяли на медичні теми Іван Горбачевський, Осип Дакура, Софія Морачевська та Євген Озаркевич. А роки 1898, за ініціятиви Озаркевича, створено при НТШ Лікарську комісію, головою якої став д-р Щасний Сельський. Душею цієї Комісії був і залишився Озаркевич. До цієї Комісії ввійшли лікарі з практичним досвідом, а кілька медичних студентів, що також увійшли до Управи, давало ґарантію й надію на довшу й певну майбутність Комісії.

На кожному засіданні управи лунали тривожні голоси: „Ми не є зорганізовані, ми нічого не видаємо, західня медицина робить наукові поступи, а ми навіть не маємо своєї термінології"...

Ще того самого року Управа Комісії взяла собі за мету видавати наукові праці, які вже перед роком почали напливати до математично-природничої секції НТШ. Одначе великою перешкодою у цій праці був брак української медичної термінології. Створено тоді Термінологічну комісію, яку очолив Євген Озаркевич, а в допомогу йому вибрано двох платних студентів медицини. Особливо студент Ярослав Грушкевич старанно виготовляв індекс українських термінів.

У роках 1898-1902 побачили світ шість перших медичних випусків українською мовою за редакцією д-ра Євгена Озаркевича під патронатом НТШ у Львові. Не місце тут аналізувати кожний збірник окремо, але звернім увагу на перший, яких було по два в кожному випуску.

Перший збірник, випуск I, містив такі праці: Іван Горбачевський — „Загальна метода добування нуклієнного квасу з органів"; Софія Окуневська-Морачевська, двоюрідна сестра Наталії Кобринської: „Вплив температури на осмотичне тиснення „еритроцитів"; Осип Дакура: „Досвіди з новою лімфою Роберта Коха"; Осип Озаркевич: „Значення й методи переміни матерії". У розділі — „Справоздання були поміщенні видання про найновіші методи лікування, про найновішу медичну літературу Німеччини, Австрії, Франції та частинно Англії. В кінці кожного випуску був термінологічний відділ, автором якого був Озаркевич.

У Передньому слові до першого тому збірника Озаркевич писав: „Беручись до цієї роботи, поставили ми собі таку мету: 1) покласти бодай початок лікарської літератури нашою рідною мовою, 2) витворити фахову лікарську термінологію... Наскільки нам удалося хоч частинно наблизитися до поставленого завдання — не наша річ судити. Певне лиш те, що воля була в нас добра й праці вложисьмо чимало".

Перший збірник показує орієнтацію наших перших науковців-лікарів на найновіші видання Заходу. Комісія старалася про зв'язки з Міжнародним лікарським світом і перший раз взяла участь у міжнародному конґресі, що відбувався від 2-го до 9-го серпня 1900 року в Парижі. Від українців брали участь — Горбачевський та Озаркевич. Брала Комісія також участь у міжнародних лікарських з'їздах у Мадриді 1903 року і 1904 року в Білгороді. Комісія передплачувала різні медичні часописи і посилала свої збірники іншим медичним організаціям. 1904 року приїхав до Львова д-р Липа з Одеси з групою українців з метою взяти участь в українознавчих курсах, що їх організувало НТШ для українців. Липа нав'язав контакт з Комісією і представив їй плян видавання популярної літератури з обсягу медицини. У ході дискусій цю справу перебрала „Просвіта", яка погодилася видавати популярні брошурки під назвою „Лікарські листи".

Продовження буде.

Т. Мазовєцький про українців

Перший за останніх 40 років некомуністичний польський премєр-міністер Тадеуш Мазовєцький, побувавши в ЗСА, провів три дні в Чикаго. Численні церемонії, зустрічі бенкети проходили під патронатом іллинойського губернатора Дж. Томнсона, польсько-американського конгресу та інших організацій. Завдяки стараннням адвоката Левка Казанівського, спеціяльного асистента губернатора, представники українського Чикаго мали змогу брати участь в зустрічах з людиною, яка зараз очолює уряд країни, в якій проживає понад 300,-000 українців.

Небуденного гостя вітали на летовищі представники багатьох етнічних груп, між ними й українські школярі з привітом і поздоровленням для українських дітей-школярів в Польщі.

У величавій Службі Божій з участю Т. Мазовєцького, почесними співслужителями були: Кардинал Бернардін, Єпископ Алфред Абрамовіч і Владика Інокентій Лотоцький.

В бенкеті, що відбувся в суботу, 24-го березня в готелі Чикаго Гілтон енд Товерс, з участю понад 1,300 осіб, брали участь чільні представники федерального і стейтового урядів, найближчі дорадники Т. Мазовєцького, амбасадор ЗСА у Варшаві, численні представники Державного департаменту, провідники американської „Кольонії та деякі етнічні представники, а між ними українські.

В довшій промові прем'єра Т. Мазовєцького, як теж інших осіб провідною думкою була справа недоторкальности польських західніх кордонів та справа їх гарантій, як також право Польщі бути партнером з вирішальним голосом у преговорах присвячених проблемам об'єднання Німеччин. Усі ці виступи були апробовані бурею оплесків. Другою темою виступу Т. Мазовєцького було питання фінансової допомоги ЗСА, зокрема в дуже складних справах переходу на приватну систему державної господарки. Усі промовці дбайливо не згадували теперішніх, окупантів, хоч мабуть усі саме те мали на думці. Кілька разів була згадка про „Звьонзек радєцкій" як сусіда, про Україну, Литву і Білорусь ніхто згадував.

Українські представники, а саме голова і містоголова Іллинойського Відділу УККА, д-р Мирослав Харкевич і інж. Орест Бараник, мали нагоду говорити з прем'єром Мазовєцьким. Вони висловили віру, що з приходом до влади, дійсно демократичного уряду в новій Польщі, українці дістануть їм належні права: національного, культурного і економічного розвитку. Прем'єр Мазовєцький подякував за привіт без ніяких коментарів.

Багато цікавішою була зустріч і виміна думок із заступником міністра закордонних справ.

Українські представники заявили йому, що беруть участь в сьогднішньому бенкеті, заступаючи інтереси найбільшої етнічної меншини в Польщі, а саме української. Речник міністерства закордонних справ заявив, що воно так не є, бо найбільшою меншістю є німці, хоч вони себе так не називають. Він сказав дослівно, що українці не є проблемою, бо вони „асимілюються". На це дістав відповідь, що усім загально відомі страхіття і терор акції „Вісла" ледве чи можна назвати асиміляцією. Дещо заскочений чільний представник уряду заявив, що він також не погоджується з методами акції „Вісла", але що на цю акцію були добрі причини, про які зараз не є місце говорити. Польською найважливішою справою є зараз не справа національних меншин, а справа недоторкальности польських західніх кордонів. На тому розмова закінчилася. Повертаючись до бенкетових промов, треба ствердити, що усі польські промовці вперто і повторно говорили про „Річ Посполиту Польську", як польську державу для польського народу, пригадували славні моменти польського минулого, славні побіди, славних мужів меча і пера, славні городи і міста, але ані Львова, ані Вільнюса не згадували. На пресовій конференції, що відбулася в чикаґському консуляті, впало дуже багато цікавих і провокаційних питань.

На запит, чому польський уряд Т. Мазовєцького не визнав литовського демократичного уряду, Мазовєцький відповів питанням: „Чи ви ставили це саме питання до всіх інших урядів, а в першу чергу до американського? Чому уряд молодої демократичної Польщі має попереджувати американський уряд?" На питання, що можна переказати від польського прем'єра колишнім жителям Львова і Вільнюса про їх родинні землі, Мазовєцький дав подвійну відповідь. Коли ходить про поляків, що живуть у Вільнюсі, то є побажання щоби нові литовські власті, що зараз виникають, шанували права польської меншини. Коли ходить про поляків, що живуть у Львові, треба підкреслити дуже важливий факт: Між українцями і польською меншістю є добрі відносини. Майбутнє треба будувати, — він сказав, — на взаємнім пошануванні свободи й розвитку культури та національних вольностей, а не на пересуванні кордонів".

Н. Н.

Сеньйори Філядельфії подорожують

Свій цьогорічний туристичний сезон філядельфійський клюб сеньйорів розпочав 25-го квітня прогулькою до Українського музею в Стемфорді, Конн. розміщеного у палацику вікторіянського стилю. Прогульковців зустрів директор музею д-р Василь Ленцик і запросив на полуденок в сусідньому будинку колегії св. Василія, а потім до оглядин музею.

Музей в Стемфорді є власністю епархії, це найстарший український музей в ЗСА, заснований в 1935 році єпископом Константином Богачевським, що сам був колекціонером української старовини, його збірка стала початком музею. Портрет основника та портрет Митрополита Андрея Шептицького — це перші експонати, які ми побачили увійшовши до Музею. Музей цей під час свого 55-літнього існування зазнав часи росту і упадку. Сучасному доброму станові розвитку музей завдячує опіці теперішнього Владики Василя Лостена, який віддав цілий будинок, що служив перед тим також як резиденція єпископа, виключно для ужитку музею, а при тому відновив та дещо поширив його. Музей має велику та багату збірку цінних речей, однак ще не визначив свого музейного профілю і є властиво об'єднанням кількох спеціялізованих колекцій, які відзначаються різноманітістю експонатів та дають нагоду побачити різновидність українських культурних осягів.

Д-р Ленцик веде прогульковців спочатку до кімнати, в якій, з нагоди 175-літнього ювілею Т. Г. Шевченка виставлені друки, книжки, газети, погруддя поета роботи Олександра Архипенка. Далі систематично зібрані й уложені видання Кобзаря, починаючи від першого видання 1840 року в Петербурзі та наступні видання в Празі 1876 року, в Женеві 1878 року та дальші видання у Львові, Петербурзі та Києві. Тут же збірка кириличних стародруків різних часів, яким передує Тріодь цвітна, друкована в Кракові в 1491 році, найстарша українська друкована книга. В дальших кімнатах є збірки народньої ноші Бойківщини та Гуцульщини разом з деякими речами народнього побуту. А в бічній ґалерії виставка образів Ірини Банах-Твердохліб.

На другому поверсі — відносно новий Музей Лемківщини: одяг, предмети денного вжитку села, модель лемківської „хижи" та прекрасна модель лемківської церкви включно з двоном, свічником (павуком) та звукозаписом Служби Божої, яку можна прослухати. Найновішим додатком музею є реґіональний Музей Закарпаття, заініційований Зіркою, дочкою Ґренджи-Донського. Вона передала музею крім етнографічної збірки також архів письменника включно з кількома чудовими гравюрами Володимира Баляса, що ілюстрував твори покійного Василя Ґренджи-Донського. В сусідній кімнаті, що присвячена скульптурі, зібрані твори О. Архипенка, Григора Крука, Сергія Литвиненка та Ірини Букоємської. Там же кілька образів наших мистців.

У відділі церковного мистецтва є збірка давніх ікон, деякі з окладами, стихар дияконський та фелон священика, мабуть, з XVIII століття, куплені на ліцитації церковних речей з Києва, що відбувалася в Ню Йорку, різна церковна утвар та богослужбові книги. Крім того є ту ще кілька невеликих іконостасів, один з образами роботи М. Осінчука, мабуть, з давніх таборових каплиць, чи церков.

В музеї є також задаток для майбутньої картинної галерії: картини О. Новаківського, Івана Труша та С. Борачка.

При музеї є також гарна бібліотека україністики, добре впорядкована та доступна для наукової праці.

Усе це розміщене в гарному добре утриманому будинку. Любителям рідних пам'яток старовини варто відвідати цей музей, щоб побачити погруддя Шевченка роботи Архипенка, чи першу друковану книгу, що побачила світ ще перед відкриттям Америки, а любителі етнографії будуть мати велику приємність оглядати народню ношу закуплену ще в 1936 році, коли побут нашого села ще не був зруйнований подіями Другої сітової війни та приходом більшовиків. Тим більше, що Стемфорд розташований не далеко від центрів українського поселення на східньому побережжі Америки.

В. Шиприкевич

Вісті...

(Закінчення зі стор. 2)

матчу на допомогу жертвам чорнобильської катастрофи.

Управа Товариства Прихильників Народного Руху України за Перебудову, яка репрезентувала українську громаду в Оттаві, погодилась співпрацювати з організаторами матчу під умовою, що в пресових бюлетенях та повідомленнях про матч буде виразно сказано, що це футбольна дружина „Дніпро", а не „Днепр", що вона репрезентує УССР, а не Росію, та що Товариство Прихильників НРУП матиме змогу подарувати українським футболістам сорочинки з емблемою НРУП. Крім того, українці домагались, щоб частина афішів про матч, які мали бути вивішені в українських установах, були видруковані без совєтського серпа і молота. Організатори матчу погодились на всі ці умови.

В день змагань українські глядачі згуртувались з синьо-жовтими прапорами і прапорцями в одній частині стадіону. Під час ігри вони заохочували гостей з України українськими закликами. Після матчу було прийняття для грачів, влаштоване Міською радою Оттави, на якому представник Товариства Прихильників НРУП офіційно вручив спеціяльно приготовані сорочинки з емблемами НРУП, а деяким футболістам було подаровано також синьо-жовті прапорці. При цьому місцеві українці мали нагоду познайомитись з членами дружини „Дніпро".

Більшість членів дружини є свідомими українцями, які розмовляють гарною українською мовою.

• •
•

В зв'язку з візитою президента СССР Міхаїла Горбачова в Канаді крайові організації народів Литви, Латвії та Естонії зорганізували цілий ряд протестаційних демонстрацій в днях 29-го і 30-го травня. Протягом перебування совєтського президента в Оттаві балтійська молодь проводила тиху демонстрацію („віджіл") під будинком совєтського посольства та під федеральним парляментом. У вівторок, 29-го травня, організатори протестів за самостійність балтійських держав влаштували обід і зустріч з канадськими федеральними членами парляменту, на якому головним промовцем був українець, проф. Любомир Луцюк. Українську громаду на цій зустрічі репрезентувала д-р Юлія Войчишин, голова місцевого Товариства Прихильників НРУП. В середу, 30-го травня, під час розмов Ґорбачова з прем'єр-міністром Канади Браєном Малруні, відбулася велика демонстрація біля парляментарних будинків. В цій демонстрації також брали участь члени Товариства Прихильників НРУП з українськими національними прапорами і відповідними написами.

Степан Яворський

Участь українців в 16-ій виставці книжок в Буенос Айрес

Президент Аргентини Карльос С. Менем (перший зліва) підписується у книжці відвідувачів Міжнародної книжкової виставки в Буенос Айресі. Справа — голова професіоналістів Аргентини д-р Ярема Тауридзький.

Другий рік товариству Українських Високошкільників в Аргентині (ТУВА) вдається дістати свій стенд на Міжнародній книжковій виставці в Буенос Айресі. ТУВА, що влаштовує цю виставку під патронатом СКВУ і УЦР, цього року прийняло ще патронат товариства Народного Руху України.

Офіційне відкриття виставки відбулося в четвер, 5-го квітня. Для українців мала вона особливе значення, бо до українського стенду, що мав назву „Україна в році 90-му", підійшов президент держави д-р К. Менен в товаристві міністра освіти проф. Е. Сальонії і секретаря культури управи міста д-ра Ю. Барбара, і зі зацікавленням почав розпитувати голову ТУВА д-ра Ярему Тауридзького про українську проблематику. Президент вписався у книгу відвідувачів, а на пам'ятку одержав „Історію України" Дорошенка зі спеціяльною дедикацією від української громади. Д-р Тауридзький подякував президентові від імени українців, що проживають в Аргентині, за свободу дії і слова в ділянках громадсько - культурного життя, якими користуються на землі Сан Мартіна, чого не мали десятки років під комуністичним режимом на рідній землі. Відвідання президентом українського стенду та його розмову з головою ТУВА передало арґентинське телебачення.

Гаслом виставки, як і цілого року в літературній ділянці, є „літературні спроби". Зразком літературної спроби українського стенду є праця інж. Леоніда Голоцвана — заступника голови ТУВА, п.н. „Україна". У віршованій формі автор подав історію України від древніх часів, зупинився на важливих історичних подіях, згадав трагедію народу після катастрофи в Чорнобилі. Книжки виставлені на стенді українською, англійською, фрнцузькою та еспанською мовами, порушують різні ділянки української тематики. Крім книжок стенд прикрашують зразки українського мистецтва — вишивки, писанки відомої мисткині-писанкарки Анни Гошовської, членкині філії т-ва „Просвіта" у Вільди та Лідії Сокіл. Гарно вишиті закладки до книжок — дарунок членкинь Союзу Українок, користуються успіхом серед покупців.

В неділю, 8-го квітня, за старанням ТУВА призначено „День України", який відзначено спеціяльною програмою в залі Леопольдо Люґонес, що знаходиться в приміщенні виставки. Програму започаткував віцепрезидент виставки проф. Карльос Деболє. Він підкреслив свій спеціяльний сентимент : симпатії до українського народу за його історію і велику культуру, з якою мав нагоду ближче ознайомитися. Опісля промовляв голова ТУВА д-р Я. Тауридзький. Він згадав про значення українського стенду на Міжнародній книжковій виставці, подякував проф. Деболє за щирі слова та привітав проф. Кравченка з Едмонтону, а також присутніх на залі голову УЦР і голову Головної Ради. Головний доповідач імпрези проф. Богдан Кравченко говорив про важливість української мови в діяспорі та про проблеми, пов'язані з її правильним вивченням серед молодого покоління. На еспанську мову перекладав його слова мгр Олег Яхно. Після доповіді була мистецька частина, в якій виступив балет Централі т-ва „Просвіта" під керівництвом д-ра Петра Лилика та балет т-ва „Відродження" під керівництвом Олександра Карпюка. Доповнив програму мистецькою грою на бандурі відомий в громаді соліст-бандурист Олександер Береговий.

Після мистецької програми публіка мала нагоду побачити при українському стенді писання писанок через відеокасету (показувала Анна Гошовська). 10-го квітня о год. 10-ій вечора на виставці мав доповідь проф. Кравченко про свої праці в Канадському Інституті Студій про Україну та про працю над енциклопедією англійською мовою, до якої готується окремий відділ про українських письменників та поетів. Після доповіді була дуже цікава дискусія.

Український стенд на Міжнародній книжковій виставці — це успіх не лише Товариства Високошкільників, але й всієї української громади, це надзвичайно корисна пропаґанда Україні, тому що численні глядачі чужинці мали нагоду оглянути і купити собі різні книжки з різноманітною тематикою про Укріану, а теж історію України еспанською мовою, а цим самим ближче пізнати історію і культуру України.

З такою метою українці в Арґентині підготовляють тепер видання еспанською мовою фільму про Великий Голод, п.н. „Жнива розпачу" який здобув велике признання та ряд нагород в англійській верзії. Крім того до пропагандивних плянів українців в Арґентині належить також турне балету Т-ва „Просвіти" по Канаді та ЗСА. В тій цілі виїхав до Північної Америки Борис Вітошинський, заступник голови Централі „Просвіти".

Також представники українських лікарів та інженерів з Арґентини виїжджають з прогульками на заповіджені літом наукові конґреси в Україні.

Д-р Ярема Тауридзький

ЗАЯВА

ДЕРЖАВНОГО ЦЕНТРУ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ В ЕКЗИЛІ ДО ПОДІЙ У ВІРМЕНІЇ

В неділю, 27-го травня, вірменські волелюбні патріоти вийшли зі своїми національними прапорами на вулиці столиці Вірменії, щоб заманіфестувати перед світом волю вірменського народу до відновлення своєї втраченої незалежної держави насильно окупованої комуно-московським агресором в 1920 році. Озвірілий окупант рішив поміститись над патріотами волелюбної Вірменії. Пущено в хід кулі, від яких впали смертю на бруки Єревану 27 патріотів. Багато поранено.

Українська Народна Республіка і Вірменська Республіка взаємно визнали себе ще перед військовою окупацією обох незалежних країн большевицькою Москвою. Будучи в екзилі, уряди УНРеспубліки і Вірменії перебували в постійній співдії від початку 20-их років.

Державний Центр Української Народної Республіки в екзилі є певний, що український народ на батьківщині і українці в діяспорі одностайно висловлюють своє глибоке співчуття братньому вірменському народові та рішуче солідаризуються з його героїчною боротьбою з нашим спільним окупантом. Одночасно ДЦ УНР апелює до держав Заходу, а зокрема до ООН прийти на поміч героїчному вірменському народові, підтримати його право на волю і державну незалежність.

І. Самійленко
Голова Уряду УНР в екзилі

29-го травня 1990 року
Філядельфія

„Як на Хортиці..."

(Закінчення зі стор. 1)

Д-р Іван Флис відкриває бенкет

Ансамбль „Намисто"

фільмом про Великий голод в Україні.

Від УБСоюзу вітав УНС його головний предсідник Іван Олексин, від СУА перебрана кілька днів раніше на голову Марія Савчак, а від кооперативного руху привітального листа від голови ЦУКА інж. Дмитра Григорчука відчитав Павло Олексюк з Чикаго. Писемні привіти ще наспіли від УАКРади, від колишніх вояків УПА в ЗСА і Канаді, від Об'єднання "Бойківщина", ІСНО та інших крайових організацій.

У мистецькій частині кілька пісень виконав жіночий вокальний ансамбль „Намисто" з Вашінґтону під мистецьким керівництвом Петра Круля.

На закінчення всім гостям за участь подякував д-р Куропась, а кінцеву молитву відмовив о. протопресвітер Степан Біляк.

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК

У статті „Економіка ЗСА у першому кварталі" Андрія Бука слід внести такі поправки: „Свобода" ч. 94 з 18-го травня, сторінка 2-га, 3-тя колонка, 14-ий рядок згори, треба читати: „перший раз від сімох років, дрібний продаж в січні зріс, в лютому і березні впав на 0.8 відс., найбільше від трьох років". 17-ий рядок здолини треба читати: „зменшив продукцію на 1.5 відс. барилок денно. Сторінка третя, 9-ий рядок згори треба читати: „Доходи корпорацій зменшилися". 19-ий рядок треба читати: „Захиталися також фінанси великих комерційних банків, яких доходи зменшилися, найбільше Чейс Мангеттен (67 відс.). Останньо викрито що 175 банків замішані в торгівлі наркотиками, позичили 400 міл. дол." 10-ий рядок здолини треба читати: „Економісти Ммфонду останньо твердять". — Ред.

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Приятелями,
що в понеділок, 4-го червня 1990 р.
на 65-му році життя відійшла у Вічність
наша Найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА І БАБЦЯ
бл. п.
МАРІЯ САМСОНЮК
нар. на Гуцульщині, Україна
ПОХОРОН відбувся в четвер, 7-го червня 1990 р. на цвинтарі св. Лаврентія, Вест Гейвен, Конн.
Залишила у глибокому смутку:
мужа — ПАВЛА
синів — АЛЕКСА І ОСИПА з дружиною
внуків — ОСИПА І АНТОНІЯ
Родина просить складати пожертви на українську католицьку церкву в Ню Гейвені, Конн.

Зростає кобзарська родина

Ансамбль бандуристів школи св. Юра в Ню Йорку під керівництвом сестри мгр Бернарди.

Існує вужче, специфічне і конкретне завдання праці з нашою молоддю. Не завжди вистане захопити увагу дитини якоюнебудь діяльністю, аби тільки, як кажуть, не була на вулиці. Важливим є, щоб така діяльність була будуюча, захоплююча. У великій мірі важливо, шоб посилати дітей на навчання рідної мови, позбутися формалістичного стану до українознавства. Відразу потрібно прищепити почуття духовности від приналежности до великого українського народу.

Саме це, мабуть, малі на увазі вчителі школи св. Юра, коли вирішили заснувати ансамбль бандуристів, який вже за неповний рік існування мав великий успіх. Школа св. Юра має вже 18 дітей, які грають на бандурах під керівництвом сестри мгр Бернарди.

Діти школи св. Юра вручають квіти своїй вчительці сестрі Бернарді.

Сестра Бернарда закінчила Сетен Голл університет у Савт Орандж, а крім того Де Пол музичний університет в Чикаґо, де також здобула магістерський ступінь. В Чикаго провадила дитячу оркестру, яка нараховувала 70 дітей. Крім того, керувала 80-членною групою дітей — хлопців і дівчат, які виступали дуже успішно разом з оркестрою.

У Філядельфії зорганізувала ансамбль бандуристів при католицькій церкві, який багато разів виступав на різних нагодах для українців і чужинців, а також на телебаченні, за що дістала признання.

Кобзарське знання сестра Бернарда здобула на інтенсивних курсах Школи Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку.

Тут під батутою сестри Бернарди бандуристи школи св. Юра перший раз виступили на річному святечному в авдиторії св. Юра, де здобули зворушуючу несподіванку не тільки для родичів, але й для всіх присутніх.

Другий раз ансамбль виступив двічі на фестивалі 18-го і 20-го травня. Присутні ентузіястично привітали появу бандуристів школи св. Юра, а діти вручили своїй вчительці китицю квітів.

Велике признання належиться в першій мірі сестрі Бернарді, яка так професійно підготовила дітей. Треба було звернути увагу, що діти виконували програму бездоганно.

Належаться гратуляції також родичам, а особливо всім діточкам, які своїми дрібними пальчиками мережили струни бандур.

Радіємо, що приходить надійна зміна бандуристів у Ню Йорку.

Микола Чорний

Мистецько-музейна та культурно-освітня конференції СУА

31-го березня відбулася в Ню Йорку спільна конференція СУА округ Ню Йорк, Ню Джерзі та Нової Англії з участю 80-ти осіб. Ранішню сесію відкрила та провадила Ірина Руснак, мистецько-музейна референтка Головної Управи СУА, подаючи завдання цієї референтури і в чому можна та треба допомогти. По черзі представила доповідачок. Стефанія Гнатенко доповідала на тему „Український Музей — це поміч Україні", вказуючи, в чому полягає та допомога, а саме: у влаштуванні виставок, виданні мистецьких каталогів, пресових звідомлень та радіопередач („Голос Америки" і радіо „Свобода"). Це все допомагає заповнити білі плями в мистецькому житті в Україні. Каталоги висилається музеям в Україні, з яких каталог „Пам'ятки Києва" добре було б видати для України.

С. Гнатенко звернула увагу на конечну потребу реставрації давнього українського мистецтва в Україні, як, наприклад, іконостасів чи поодиноких ікон. Вона вважає, що треба якнайбільше виставок з України, але це є пов'язане з великими коштами. Український Музей в Ню Йорку допомагає Україні самим існуванням, але цього ще дуже мало.

Слава Ґеруляк говорила на тему „Мистецькі і немистецькі виставки". Пояснила, що при влаштовуванні виставок треба звернути увагу на а) експонати і б) як їх виставляти. Вона говорила про зміст виставок, зокрема народного мистецтва, яке виводиться від найдавніших часів (650 років до Христа), зазначивши, що Україна є колискою Східньої Европи. Ми, українці, маємо старовинну культуру, яку треба зберігати для нас і наших дітей. С. Ґеруляк запропонувала, щоб Український Музей влаштував виставку української культури від найдавніших часів. Потім доповідала Люба Волинець, темою якої було „Українське народне мистецтво — це те, що дає нам ідентичність, це засіб самозбереження на еміграції, що треба передати майбутнім поколінням. Доповідачка сказала, що хоч ми любимо народне мистецтво і виставляємо його, але, на жаль, не знаємо багато про нього. Знання треба набувати наукою і тоді його передавати. Також не треба неґативно ставитися до народного мистецтва інших народів, особливо наших сусідів. Знання про народне мистецтво треба включити до програм шкіл українознавства. Вона говорила з великою любов'ю про народне мистецтво, яке є створене селянами, і було естетичним виразником смаку народу й творилося на підставі традицій. Те, що ми робимо тепер, це вже примінення народного мистецтва до сучасних потреб і матеріялів. Звернула увагу на виставки народного мистецтва, на яких часто виставляється експонати, які не мають нічого спільного з мистецтвом, наприклад, на фестивалях. Після доповідей вив'язалася цікава дискусія, яка виказала зацікавлення прослуханими доповідями.

Після полуденку Лідія Гладка, заступниця голови СУА, для справ культури, пояснила, які завдання стоять перед культурно-освітніми референтками. Найважливішим є збереження української ідентичности, плекаючи знання про нашу історію, літератури та мистецтво. Участю у загальногромадських святкуваннях та імпрезах власних відділів, які повинні бути на відповідному рівні, зорганізоване жіноцтво дає доказ свого зацікавлення у всіх проявах культурного життя. Нашим завданням є слідкувати за розвитком релігійного та політичного життя в Україні і допомагати у цьому поступі для добра українського народу.

Першою була доповідь Віри Качмарської на тему „Дух преси і вияви літературної творчости в Україні". Вона з'ясувала стан життя в Україні під час перебудови, яка почалася в Україні щойно після катастрофи в Чорнобилі. Тепер щораз більше пишеться про стан, до якого допровадила Україну комуністична партія України, про мову, про розстріляне відродження 20-их років, про голод, про злочини НКВД. Про це пише українська преса в Україні. Хто цікавиться Україною повинен познайомитися зі статтями зі з'їзду Народного Руху України за Перебудову, які появилися у журналі „Сучасність" (грудень 1989). Вона згадала також про Василя Стуса, який не дочекався пробудження в Україні, але його посвята простелила шлях тим, що сьогодні ідуть його слідами. В. Качмарська звернула увагу на чудову молодь в Україні, якій треба допомогти вийти на світову арену. Це молодь талановита, вона шукає контакту зі Заходом. Якщо ми їй допоможемо в цьому, то ця молодь зможе зробити більше для України як ми. Жадоба правди в Україні росте, а ми тут повинні інформувати американців про ту правду.

Проф. Іван Головінський, темою якого була „Українська мова як основний чинник національного збереження", говорив про важливість знання та збереження української мови в Україні та діяспорі. Порушив питання: що таке мова, і який стан української мови в Україні і в діяспорі, як також — яке є відношення поміж мовою і самим почуттям українськости. Питання мови є дуже широке, і тому проф. Головінський подав коротко, що мова — це єдиний засіб порозуміння, що віддзеркалює почуття і стан людини. Без мови неможливий будь-який розвиток культури, без неї не може існувати нація. Який стан мови в Україні? Уряд донині затримує впровадження української мови як урядової, але серед населення щораз більше зростає боротьба за мову. Він подає вислід запитників серед студентів, який вказує на зменшення вживання української мови серед молоді. Фактом є, що немовля навчається мови від тих, що ним займаються. Проблема є в тому, що дуже часто молоді подружжя не трактують мови, як природний засіб комунікації. Дитина може навчитись дві-три мови, але найгірше є те, коли батьки карають дитину, що не говорить українською мовою, а самі говорять між собою англійською.

Христя Навроцька говорила на тему „Як зреалізувати культурно-освітню працю у відділах СУА". Вона подала конкретні поради щодо тематики та зацікавлення членок СУА. Для приклдау подали річний плян програм у різних ділянках, де можна дістати матеріяли про можливості для проведення культурно-освітньої програми. Звернула увагу на організування прогульок до музеїв, театрів чи на концерти, як також поза міста в природу.

Після доповідей вив'язалася широка дискусія, в якій учасники висловили вдоволення з обох конференцій та бажання, щоб розіслати доповіді до відділів СУА. Такі конференції з цікавими доповідями та виміною думок серед членства приносять велику користь і стимулюють до пожвавлення праці.

Христя Навроцька

Відбувся весняний тенісовий турнір на „Тризубівці"

Вручення нагород (зліва): інж. І. Чижович, Ю. Савчак, В. Дзівак, Ю. Грабець, О. Олинець, Я. Тимків і І. Чума.

Заповіджений дощ на суботу і неділю, 5-6-го травня, не відстрашив групи тенісистів, які з'їхалися на „Тризубівку" на перший цього року український тенісовий турнір. Приїхали з Торонто, Бостону і з північного Ню Джерзі. На жаль, недописали кількістю філядельфійські тенісисти, яких в околиці нараховують понад 60, а до турніру зголосилося тільки вісім.

Погода в суботу по полудні поправилася і турнір відбувся в одній групі старших чоловіків системою елімінації і повної розривки в групі з одною програною. Перше місце в турнірі здобув Юрій Савчак, („Тризуб"), перемагаючи у фіналі Юрія Грабця (КЛК Бостон) висліди 6-2, 6-1. У півфіналі Ю. Савчак переміг Олександра Олинця („Тризуб") 6-2, 6-2, а Грабець переміг Ярослава Тимківа („Тризуб") 6-6, 6-4. Розгривку за третє і четверте місце виграв О. Олинець проти Володимира Дзівака („Тризуб"). П'яте і шосте місця поділили Ігор Чума (Торонто) і Я. Тимків.

Чаші фіналістам вручував голова УСО „Тризуб" інж. Ігор Чижович. Він подякував змагунам за участь в турнірі, спеціяльно тим, що приїхали здалека, і просив частіше приїздити на „Тризубівку" і вписатися до тенісового клюбу УСО „Тризуб".

Турнір відбувся в рамках святкувань 40-ліття УСО „Тризуб" і 35-ліття УСЦАК.

Слідуючий турнір на „Тризубівці" відбудеться 29-го і 30-го вересня цього року, а слідуючий український турнір — це турнір УСЦАК — Схід на Союзівці в днях 7-го і 8-го липня.

П. Рубан в Ґлен Спей

Заходами місцевого відділу УККА, при посередництві культосвітнього референта В. Цюрпіти, Петро Рубан був запрошений у Ґлен Спей.

Голова Відділу Ярослав Ґавур відкрив засідання, коротким теплим словом привітав П. Рубана і передав йому слово.

Доповідь П. Рубана звучала наче сповідь — спокійно, переконливо, сильно, „Ми велика, сильна, багата нація, яка має право на самостійність і незалежність. Ми не можемо захоплюватися тимчасовими гаслами, які кидають большевики, щоб тільки приспати нас, розсварити, забрати ініціятиву. Девізом большевицької імперії є непорушні кордони, повне підкорення проводові СССР. Ми все це бачимо на прикладі балтійських країн. Хочете відокремитися — маєте санкції. Тепер наш ворог знайшов спосіб як витягнути з нас якнайбільше долярів для своїх підступних цілей. Вони посилають сюди досвідчених, вишколених промовців, вправних організаторів, які буцімто були колись комуністами, але тепер „розкаялись" і хочуть помогти українцям. Ми часто приймаємо цих людей, створюємо для них дуже сприятливі умови. Але дуже часто правдивих патріотів-мучеників зустрічаємо майже порожньою залею. Може б ми більше прислухалися до людей, які дійсно постраждали за нашу справу, а не до тих, які розкаялись.

Та Україна живе і бореться, не зважаючи на всі труднощі, дух свободи, незалежности живе в нашому народі. Україна чекає нашої моральної підтримки. На Україні зродилося багато течій, з яких кожна видвигає свою теорію, свій метод. Гельсінкська група перетворилася в Українську Республіканську Партію, яка визнає статус Совєтського Союзу і хочуть боротися за звільнення парляментарним способом. Рух визнає Конституцію СССР, в якій начебто Україна має свої права. Але це тільки фікція. Україна в даний момент є рабом СССР.

Ми мусимо тримати зв'язок з Україною, підтримувати культосвітній обмін, але не тільки з тими, що ідуть сюди заробити гроші, а в першу чергу патріотичні одиниці, які поширюють нашу пісню, наше діло. Ми мусимо стати спільним фронтом для досягнення нашої цілі — вільної України.

Після чорнобильської катастрофи комуністи не брали від нас ліків, харчів, а тепер знайшли спосіб як видоїти найбільше грошей. Може маленька частка попадає туди, куди вони призначені, а всі інші гроші ідуть комуністам. Ви щедрі і збираєте багато грошей, домагайтеся куди вони пішли і кому

Д-р А. Шуль, заступник голови УККА, подякував П. Рубанові за докладене і всебічне вияснення важливих питань. Подав коротко біографію П. Рубана, який був засуджений на дев'ять років, а потім додаткових чотирнадцять. За інтервенцією президента Роналда Реґена П. Рубан був звільнений і приїхав до Америки, де побачив інший світ, інші обставини життя.

Стараннями А. Шуля було запрошено кореспондентів з трьох місцевих газет і з радіостанції, які докладно хотіли знати, про що говорить Рубан. Наступного дня в кожній газеті на першій сторінці були поміщені статті про Петра Рубана і обставини на Україні.

П. Рубан подякував за запрошення і чисельну участь присутніх.

Віримо, що українська громадськість підтримає кооперативи, започатковані нашими патріотами на Україні.

Людмила Гайдар